

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

29.09.2021

м. Київ

№ 285

Цифровий репозитарій наукових текстів
НАН України в Національній бібліотеці України
імені В.І.Вернадського: стан і перспективи розвитку

Заслухавши й обговоривши доповідь директора Інституту інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського доктора наук із соціальних комунікацій К.В.Лобузіню «Цифровий репозитарій наукових текстів НАН України в Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського: стан і перспективи розвитку», Президія НАН України відзначає, що сучасне розуміння електронної дослідницької інфраструктури щільно пов'язано з поняттям відкритої науки (*Open Science*). Європейською комісією та Європейською дослідницькою радою у 2019 р. було ініційовано перехід до відкритого доступу до наукових публікацій (*OA2020 Initiative*), що публічно фінансуються Європейською дослідницькою радою. Для реалізації цієї ініціативи створено загальноєвропейський науковий репозитарій OpenAIRE, який консолідує наукові метадані та надає платформу для розміщення повних текстів наукових публікацій у відкритому доступі.

Останнім часом ці процеси активізувались і в Україні. Постановою Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 541 затверджено Положення про Національний репозитарій академічних текстів (НРАТ). Міністерство освіти і науки України підготувало низку розпорядчих документів щодо організації інституційних репозитаріїв. Підсумки роботи комісії МОН України зі створення НРАТ у 2017 р., у якій брали участь співробітники Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, засвідчили, що переважна більшість провідних закладів вищої освіти створили і підтримують роботу інституційних репозитаріїв, але серед репозитаріїв науково-дослідних установ НАН України було зазначено лише Репозитарій наукової періодики НАН України, підтримуваний Інститутом програмних систем НАН України. Відсутність консолідованого представлення результатів діяльності наукових установ НАН України у відкритому доступі знижує конкурентоспроможність науковців Академії навіть за умов об'єктивних

наукових досягнень світового рівня. Відповідно до наукометричних показників НАН України загалом займає провідні позиції у вітчизняному науково-інформаційному просторі.

Для ліквідації цієї лакуни в інформаційному просторі цифрових наукових комунікацій Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського на базі наявних апробованих технологічних рішень має можливості створити на корпоративних засадах з науково-дослідними установами НАН України Репозитарій наукових текстів НАН України, який має розширені функції управління інформацією, на базі цифрової платформи Бібліотечного порталу НАН України – «LibNAS UA». Такий портал буде ефективно вирішувати низку завдань, а саме: приведення наукових метаданих у відповідність до сучасних міжнародних стандартів цифрової комунікації; забезпечення відкритого доступу до результатів наукової діяльності НАН України; можливість інтеграції до національної, європейської та світової дослідницької інфраструктури; збереження наукових досягнень вчених; удосконалення організації обліку й моніторингу наукової публікаційної та видавничої активності, оцінювання ефективності діяльності; оптимізацію процесу підготовки звітної та атестаційної документації, а також проведення аналітичних, бібліометричних, наукометричних досліджень.

Для реалізації проєкту Репозитарію наукових текстів НАН України відповідно до міжнародних рекомендацій у Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського розроблено концептуальні засади та технологічний інструментарій для формування консолідованого загальноакадемічного репозитарію у складі Бібліотечного порталу НАН України – LibNAS UA, який доступний у тестовому режимі за інтернет-адресою libnas.nbuv.gov.ua.

Вже напрацьовано рішення щодо формування корпоративних бібліографічних ресурсів, з корпоративним сервером Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського вже працюють 22 бібліотеки науково-дослідних установ НАН України, створено електронні архіви наукових публікацій: Наукова періодика України (співпраця з понад 1,5 тис. наукових видавництв України), Електронна бібліотека Інституту історії України та Репозитарій Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського – EverLib.

Президія Національної академії наук України постановляє:

1. Доповідь директора Інституту інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського доктора наук із соціальних комунікацій К.В.Лобузіню «Цифровий репозитарій наукових текстів НАН України в Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського: стан і перспективи розвитку» взяти до відома.

2. Схвалити роботу Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського з дослідження проблематики цифрової наукової комунікації, розвитку систем наукової інформації та інституційних

репозитаріїв та створення технологічної платформи для підтримки Репозитарію наукових текстів НАН України.

3. Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського (генеральний директор член-кореспондент НАН України Л.А.Дубровіна):

3.1. До 01.11.2021 розробити і подати до Президії НАН України проекти Положення та Регламенту роботи Репозитарію наукових текстів НАН України у складі Бібліотечного порталу НАН України.

3.2. Надавати методичну підтримку установам НАН України для забезпечення формування Бібліотечного порталу НАН України. Підготувати інструктивні матеріали та забезпечити навчання представників наукових установ НАН України.

3.3. Забезпечити з 01.01.2022 планове функціонування Репозитарію наукових текстів НАН України, на базі якого формуватиметься єдиний реєстр наукових публікацій працівників НАН України, з окремим розділом про публікації в журналах, що індексуються наукометричними базами Web of Science та Scopus.

4. Керівникам наукових установ НАН України для активізації роботи з формування загальноакадемічного Репозитарію наукових текстів НАН України:

4.1. До 01.12.2021 визначити фахівців, які відповідатимуть за підтримку наукових метаданих установи та постачання інформації до Репозитарію наукових текстів НАН України і подати до Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського на електронну адресу libnas@nbu.gov.ua контактну інформацію (ПІБ, телефон, e-mail).

4.2. Забезпечити систематичне та своєчасне проведення робіт з коригування, доповнення та надання інформації щодо наукових метаданих і повних текстів до Репозитарія наукових текстів НАН України відповідно до регламенту його роботи.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Відділення історії, філософії та права НАН України (академік НАН України В.А.Смолій) та Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

Анатолій ЗАГОРОДНІЙ

В.о.головного вченого секретаря
Національної академії наук України
академік НАН України

Вячеслав БОГДАНОВ